

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΟΤΗΤΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ – ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

«Η κοινότητά μας» / «Ο δήμος μας»

ΤΟΠΟΣ

Ο χώρος της κοινότητας ή του δήμου ή η περιοχή γύρω από το σχολείο (ανάλογα με την έκταση του δήμου ή της κοινότητας)

ΠΡΟ-ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

1. Γεωγραφικό Ερώτημα προς διερεύνηση:
«Πώς όλοι εμείς οι άνθρωποι της κοινότητας / του δήμου μας χρησιμοποιούμε τη γη της κοινότητας / του δήμου μας;»
2. Δεύτερη επαφή των παιδιών με την αεροφωτογραφία ή τη δορυφορική φωτογραφία (βλ. προηγούμενη Ενότητα) – Αποκωδικοποίηση των συνθηκών που υπάρχουν στην περιοχή της κοινότητας ή του δήμου τους σχετικά με τις πιθανές χρήσεις της γης
3. Κατασκευή φωτοχάρτη από τα παιδιά, με βάση αεροφωτογραφία (χρήση χρωμάτων, δημιουργία υπομνήματος, πλαισίου και σταυρού προσανατολισμού, γενίκευση και ομαδοποίηση χαρακτηριστικών) με τη χρήση χαρτιού ιχνηλάτησης (tracing paper)
4. Περιήγηση στην κοινότητα ή στο δήμο (με τα πόδια ή με λεωφορείο) και ταυτόχρονη χρήση του φωτοχάρτη για εντοπισμό στοιχείων και σημείων αναφοράς, στερεωμένου σε πινάκιο

ΠΡΟ-ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Ένα συνεκτικό και επαρκές σώμα γνώσεων

Τα παιδιά:

- να αναγνωρίζουν τις τέσσερις κατευθύνσεις του ορίζοντα στον πραγματικό χώρο

Καλλιέργεια ιδιοτήτων, ικανοτήτων, δεξιοτήτων που απαιτούνται από την κοινωνία του 21ου αιώνα – ικανότητες κλειδιά

Τα παιδιά:

- να σχεδιάζουν και υλοποιούν διαδρομές με βάση τις κατευθύνσεις του ορίζοντα (εντός του χώρου του σχολείου)

ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

1. Έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή (παρέχονται): μία παρουσίαση PowerPoint, τετράδιο, Φύλλα Εργασίας
2. Εξεύρεση από τον/την εκπαιδευτικό: Google Earth, αεροφωτογραφία της περιοχής του σχολείου, εκτύπωση έντυπης αεροφωτογραφίας, βιντεοπροβολέας, πινάκια, φωτογραφική

μηχανή, χαρτί ιχνηλάτησης A4 (tracing paper), χαρτότελλες, ψαλίδια*, διαδραστικός πίνακας*

* τα υλικά αυτά αφορούν εναλλακτικές/διαφοροποιημένες δραστηριότητες

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Η ενότητα αναμένεται να υλοποιηθεί σε περίπου δώδεκα 40λεπτα μαθήματα, με όλες τις βιωματικές δραστηριότητες συνυπολογιζόμενες.

ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΓΙΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Ο χρόνος, που απαιτείται για προετοιμασία της ενότητας εκ μέρους του/της εκπαιδευτικού, υπολογίζεται σε περίπου δύο-τρεις ώρες για ολόκληρη την ενότητα, ανάλογα με τις συνθήκες της σχολικής μονάδας και τις δεξιότητες που έχει η/ο εκπαιδευτικός στη χρήση του Google Earth. Ο υπολογιζόμενος χρόνος περιλαμβάνει και 75 περίπου λεπτά (5 μαθήματα, επί 15 λεπτά) για μεταφορά και ετοιμασία του βιντεοπροβολέα στην αίθουσα διδασκαλίας. Ο υπόλοιπος χρόνος αυτός αφορά α) στην καταβίβαση και τη μελέτη του ψηφιακού υλικού από την ιστοσελίδα, β) στη μελέτη των οδηγιών για εγκατάσταση και χρήση του Google Earth, γ) στην εγκατάσταση του Google Earth σε υπολογιστή, δ) στην εκτύπωση της αεροφωτογραφίας της περιοχής του σχολείου, ε) στη συγκέντρωση των υπόλοιπων υλικών.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ (ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ) ΘΕΩΡΙΕΣ

1. Ζώνη είναι ένα κομμάτι γης, που ορίζεται για συγκεκριμένη χρήση και, η οποία διακρίνεται από άλλες ζώνες, καθώς έχει παρατηρήσιμες διακριτές συνθήκες.
2. Οι ζώνες χρήσης της γης θεωρούνται ως περιφέρειες προγραμματισμού ή σχεδιασμού.
3. Κύριες χρήσεις της γης (πιθανές να παρατηρούνται σε μια κοινότητα):
  - Οικιστική ζώνη: οικίες, κατοικίες
  - Αγροτική ζώνη: καλλιεργήσιμες εκτάσεις, χωράφια ή περιβόλια
  - Βιοτεχνική–Βιομηχανική ζώνη: έκταση με κύριο χαρακτηριστικό τα εργοστάσια, τις βιοτεχνικές και βιομηχανικές μονάδες
  - Ζώνη Δημόσιας Χρήσης: μεγάλα κτήρια (π.χ. υπουργεία, κεντρικά γραφεία κρατικών υπηρεσιών, νοσοκομεία). Διακρίνονται σχήματα μεγαλύτερου μεγέθους από τα γύρω τους.
  - Ζώνη Προστασίας: δημόσια πάρκα, άλση ή δάση. Διακρίνονται ως μεγάλες εκτάσεις χρώματος πράσινου, με τραχειά υφή.
  - Εμπορική ζώνη: οδοί ή άλλη έκταση που χρησιμοποιείται για εμπορική χρήση με κύριο χαρακτηριστικό τα καταστήματα.
  - Τουριστική ζώνη: ζώνη με κύριο χαρακτηριστικό τις τουριστικές εγκαταστάσεις (ξενοδοχεία, συγκροτήματα τουριστικών καταλυμάτων), η οποία συνήθως γειτνιάζει με χαρακτηριστικό φυσικό τοπίο (παραλία, βουνό)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ – ΟΡΟΙ

σπίτι – οικία – κατοικία, οικιστική περιοχή, βιοτεχνία, βιοτεχνική περιοχή, χωράφι, αγροτική περιοχή, κατάσταση, εμπορική περιοχή, εργοστάσιο, βιομηχανική περιοχή, χρήση γης, ζώνη χρήσης γης (ό,τι είναι σχετικό με την περιοχή του συγκεκριμένου σχολείου: οικιστική, βιοτεχνική, βιομηχανική, εμπορική, τουριστική, γεωργική-αγροτική, κτηνοτροφική, βιομηχανική, αναψυχής), γειτνίαση-γειτνιάζει, οχληρία, θόρυβος, ενόχληση.

Φράσεις: ασχολούνται με ..., εργάζονται ως ..., ανήκει στην ..., βρίσκεται

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Ένα συνεκτικό και επαρκές σώμα γνώσεων

Τα παιδιά:

- να περιγράφουν τις ζώνες χρήσης γης γύρω από το σχολείο τους χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεξιλόγιο (οικιστική, εμπορική, βιοτεχνική, γεωργική, αναψυχής, προστασίας)
- να ονομάζουν με το κατάλληλο λεξιλόγιο χωρικά σύνολα και μέρη χωρικών συνόλων (οικιστική ζώνη – σπίτια, βιοτεχνική/βιομηχανική ζώνη – εργαστήρια/εργοστάσια, εμπορική ζώνη – καταστήματα, αγροτική ζώνη – χωράφια/περιθόλια, ζώνη αναψυχής – παιδότοποι/εστιατόρια, ζώνη προστασίας – δάσος/πάρκο)
- να εκφράζουν τις τοπολογικές σχέσεις αντικειμένων (περιφερειών) στο χάρτη χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεξιλόγιο
- να κατηγοριοποιούν τις χρήσεις της γης σε χάρτη με δοσμένα όρια
- να δίνουν 2-3 παραδείγματα από επαγγέλματα που εμπίπτουν σε κάθε τομέα της οικονομίας (π.χ. γεωργός, κτηνοτρόφος, τεχνίτης, τραπεζικός)
- να αναφέρουν τη θέση, τις βασικές συνθήκες, τους τόπους και τα τοπία που υπάρχουν στις περιοχές που μελετούνται στην ενότητα

Καλλιέργεια ιδιοτήτων, ικανοτήτων, δεξιοτήτων που απαιτούνται από την κοινωνία του 21ου αιώνα – ικανότητες κλειδιά

Τα παιδιά:

- να σχεδιάζουν σε χάρτη τις κύριες οδικές συνδέσεις της πόλης/κοινότητάς τους.
- να κατασκευάζουν χάρτη της περιοχής του σχολείου τους (κοινότητα ή δήμος) με βάση μια αεροφωτογραφία
- να αιτιολογούν βασικές χρήσεις της γης και να εντοπίζουν τυχόν εξαιρέσεις
- να δημιουργούν δικά τους σύμβολα για αναπαράσταση στο χάρτη αντικειμένων και εννοιών του πραγματικού κόσμου
- να προσανατολίζουν χάρτες μεγάλης κλίμακας στο έδαφος
- να ερμηνεύουν με τη βοήθεια του υπομνήματος χρώματα και σύμβολα σε χάρτες
- να ερμηνεύουν αεροφωτογραφίες και δορυφορικές φωτογραφίες με κλειδες ερμηνείας
- να εντοπίζουν στοιχεία και να αποκωδικοποιούν με κλειδες στοιχεία από φωτογραφίες και αεροφωτογραφίες (μορφή, υπόβαθρο, υφή) σε διάφορες κλίμακες
- να βρίσκουν και να εφαρμόζουν τεχνικά συμβατικά χαρακτηριστικά ενός χάρτη

- να συστηματοποιούν το λειτουργικό τρόπο καταγραφής παρατηρήσεων με τη χρήση πινακίου όταν δεν υπάρχει διαθέσιμη σταθερή επιφάνεια (π.χ. θρανίο)
- να τεκμηριώνουν την επιχειρηματολογία τους με έγκυρα δεδομένα για οποιαδήποτε άποψη στηρίζουν.

Καλλιέργεια αξιών, υιοθέτηση στάσεων και επίδειξη συμπεριφορών, που απαρτίζουν τη σύγχρονη δημοκρατική πολιτότητα

Τα παιδιά:

- να αντιδρούν όταν παρατηρούν / κρίνουν λανθασμένες χρήσεις του χώρου από άλλους ανθρώπους και να εκφράζουν τη διαφωνία τους βάση των κανόνων και κανονισμών που ισχύουν (π.χ. ανέγερση βιομηχανικής μονάδας σε οικιστική περιοχή)
- να αλληλεπιδρούν, μέσα από ομαδική εργασία, επικοινωνητικά με οποιοδήποτε/οποιαδήποτε συμμαθητή/συμμαθήτριά τους, που πιθανόν να ανήκει σε διαφορετική ομάδα ανθρώπων

🌐 ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΚΑΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ

Συνθήκες:	Πιθανές συνθήκες στην κοινότητα ή στο δήμο μας: δρόμοι, κατοικίες, εργαστήρια - βιοτεχνίες - εργοστάσια, πάρκα, εστιατόρια, καταστήματα, χωράφια – περιβόλια, άδεια οικόπεδα, Κοινοτικό Μέγαρο / Δημαρχείο, Μουσείο, Βιβλιοθήκη, Υπουργείο, Νοσοκομείο, κ.ά.	Ζώνη επιρροής	Πιθανά προβλήματα που δημιουργούνται από την ύπαρξη και λειτουργία συγκεκριμένων στοιχείων (π.χ. θόρυβος από εργοστάσια, τροχαία κίνηση λόγω ύπαρξης σχολείου ή εμπορικού δρόμου, διέλευση βαριών οχημάτων διαμέσου της οικιστικής ζώνης, ψεκασμός σε χωράφια δίπλα σε οικίες)
Θέση:	Η θέση κάθε ζώνης χρήσης της γης στην κοινότητα / στον δήμο, η σχετική θέση των ζωνών, η θέση του σχολείου μέσα στην κοινότητα	Συγκρίσεις:	Συγκρίσεις μεταξύ γειτονικών χρήσεων της γης, συγκρίσεις μεταξύ των αποτυπωμάτων της χρήσης της γης στο πραγματικό έδαφος.
Περιφέρειες:	Αναγνώριση ομοιοτήτων στη χρήση της γης και ομαδοποίηση των χρήσεων της γης της κοινότητας ή του δήμου σε ζώνες (οικιστική, εμπορική, βιοτεχνική – βιομηχανική, αγροτική, κ.λπ.)	Ιεραρχία	Οι κατοικίες ανήκουν στην οικιστική ζώνη, τα εργαστήρια και οι βιοτεχνικές-βιομηχανικές μονάδες στη βιοτεχνική-βιομηχανική ζώνη, τα χωράφια στην αγροτική ζώνη, κ.λπ.
Εξαιρέσεις	Εύρεση πιθανών εξαιρέσεων (π.χ. βιοτεχνίες σε οικιστική περιοχή).	Συνδέσεις:	Δρόμοι που συνδέουν τις ζώνες χρήσης γης μεταξύ τους ή/και την κοινότητα / τον δήμο με γειτονικές κοινότητες ή γειτονικούς δήμους.
		Συσχετίσεις:	Χώροι εργασίας με επαγγέλματα

ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ (στις οποίες αναμένεται να καταλήξουν τα παιδιά)

Ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες κάθε σχολείου τα παιδιά κρίνουν πώς χρησιμοποιείται η γη της κοινότητάς τους / του δήμου τους ή η γη γύρω από το σχολείο τους, εντοπίζουν τυχόν εξαιρέσεις στη χρήση της γης και κάνουν εισηγήσεις για την επίλυση προβλημάτων που δημιουργούνται από πιθανά ασύμβατες χρήσεις.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

α/α	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ
	<p><u>Σημειώσεις:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Οδηγίες για εγκατάσταση και χρήση του Google Earth, καθώς και για εκτύπωση αεροφωτογραφίας, υπάρχουν αναρτημένες στην ιστοσελίδα του μαθήματος (βλ. υποστηρικτικό υλικό, http://www.schools.ac.cy/klimakio/themata/geografia/ypostirikiko_yliko.html) 2. Τα επίσημα όρια των Δήμων και Κοινοτήτων είναι διαθέσιμα ως ψηφιακά δεδομένα στην ιστοσελίδα του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (βλ. Αρχεία Δεδομένων στο αριστερό μενού ή http://www.moi.gov.cy/moi/DLS/dls.nsf/dmldata_gr/dmldata_gr?OpenDocument). Για να είναι ορατά τα όρια στην οθόνη του Google Earth, θα πρέπει να ακολουθηθεί η πιο κάτω διαδικασία: <ol style="list-style-type: none"> α. Καταβίβαση και φύλαξη του αρχείου «Google Earth - Όρια Δήμων και Κοινοτήτων (Ελληνικά) στον υπολογιστή (π.χ. στο Desktop) β. Άνοιγμα του αρχείου που έχει καταβιβαστεί με διπλό κλικ. Το Πρόγραμμα Google Earth ανοίγει αυτόματα και τα δεδομένα προβάλλονται στις αεροφωτογραφίες της Κύπρου. γ. Σημ.: Πληροφορίες για την όλη διαδικασία και περισσότερες οδηγίες (π.χ. αλλαγή χρώματος και στυλ γραμμής ορίων) υπάρχουν στην ιστοσελίδα του μαθήματος (βλ. υποστηρικτικό υλικό ή εκπαιδευτικό υλικό Γ' τάξης) 	
<p>1^ο –2^ο 40ΛΕΠΤΟ</p>	<p>ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ: Στάδιο 1- Διατύπωση Γεωγραφικής Ερώτησης</p> <p>Τίθεται το πιο κάτω γεωγραφικό ερώτημα προς διερεύνηση: «Πώς όλοι εμείς, οι άνθρωποι της κοινότητας/του δήμου μας, χρησιμοποιούμε τη γη της κοινότητας /του δήμου μας;»</p> <p>Ακούγονται οι πρώτες απόψεις των παιδιών, οι οποίες μπορεί να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χτίσαμε σπίτια και σχολεία. • Φτιάξαμε δρόμους, για να μπορούμε να μετακινούμαστε. • Έχουμε καταστήματα, από όπου ψωνίζουμε αυτά που χρειαζόμαστε. 	<p>Γεωγραφικό Ερώτημα</p> <p>Συζήτηση στην ολομέλεια</p>

- Κάποιοι καλλιεργούν τα χωράφια τους στην κοινότητα/στο χωριό.

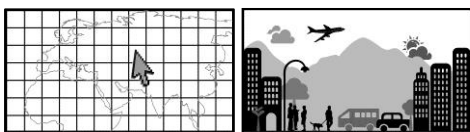
ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ: Στάδια 2, 3, 4 - Εύρεση, εξερεύνηση και ανάλυση πληροφοριών – πηγών – δεδομένων, ώστε να απαντηθεί το γεωγραφικό ερώτημα

Ακολουθως τίθεται το ερώτημα: «Πώς μπορούμε να βρούμε πληροφορίες, για να μάθουμε με περισσότερη ακρίβεια πώς χρησιμοποιείται η γη της κοινότητας/του δήμου μας από τους ανθρώπους;». Τα παιδιά συζητούν το ερώτημα στην ομάδα τους και ανακοινώνουν στην ολομέλεια τις ιδέες τους, οι οποίες και καταγράφονται στον πίνακα. Επιλέγονται αυτές που κρίνονται από τα παιδιά ως εφικτές. Για παράδειγμα:

- Να περπατήσουμε στους δρόμους της κοινότητας, για να δούμε τι υπάρχει.
- Να μπούμε σε ένα λεωφορείο και να κάνουμε επίσκεψη, για να δούμε τι έχτισαν οι άνθρωποι ή πώς χρησιμοποιούν τη γη της κοινότητας/του δήμου μας.
- Να χρησιμοποιήσουμε την αεροφωτογραφία, όπως και στην προηγούμενη ενότητα.

Αν τα παιδιά δεν αναφέρουν τη χρήση του χάρτη ως τρόπου συλλογής πληροφοριών, η/ο εκπαιδευτικός εισηγείται να χρησιμοποιήσουν το Google Earth (που είχαν χρησιμοποιήσει στην προηγούμενη ενότητα), προκειμένου να παρατηρήσουν την περιοχή από ψηλά και να μελετήσουν την αεροφωτογραφία, για να αντλήσουν πληροφορίες.

Ακολουθως, ιεραρχούν τη σειρά με την οποία επιθυμούν να υλοποιήσουν τις δραστηριότητες εύρεσης των πληροφοριών, αιτιολογώντας την άποψή τους.

ΘΕΣΗ – ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Η/Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί το Google Earth και τον βιντεοπροβολέα, για να εντοπίσει την αεροφωτογραφία της κοινότητας ή του δήμου στην/στον οποία/-ο ανήκει το σχολείο (βλ. Σημειώσεις πιο πάνω, στην αρχή του παρόντος πίνακα Δραστηριοτήτων).

Η αεροφωτογραφία τυπώνεται για κάθε μαθητή σε χαρτί Α4, και τυγχάνει επεξεργασίας στο μάθημα, ενώ μπορεί να γίνεται ταυτόχρονη προβολή και με βιντεοπροβολέα ή σε διαδραστικό πίνακα.

Σημειώσεις:

1. Η/Ο εκπαιδευτικός εκτυπώνει την αεροφωτογραφία πριν από το μάθημα, προκειμένου οι έντυπες αεροφωτογραφίες να διανεμηθούν αμέσως στα παιδιά, για ορθή διαχείριση του

Συζήτηση στην ολομέλεια

Google Earth – βιντεοπροβολέας

Αεροφωτογραφία σε έντυπη μορφή – Συζήτηση στην ολομέλεια – Γραπτές δραστηριότητες στην

διδασκτικού χρόνου.

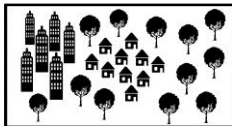
2. Οι αεροφωτογραφίες μπορούν να πλαστικοποιηθούν (π.χ. 25 εκτυπώσεις) και να παραμείνουν στο σχολείο, προκειμένου να χρησιμοποιούνται κάθε χρονιά από όλα τα τμήματα της Γ' τάξης. Επικαιροποίηση και επαναεκτύπωση των αεροφωτογραφιών θα πρέπει να γίνεται κάθε 2-3 χρόνια, προκειμένου να περιλαμβάνονται νέες αλλαγές στον χώρο. Σε τέτοια περίπτωση, οι πληροφορίες θα αναγράφονται από τα παιδιά με τη χρήση λεπτού μαρκαδόρου και θα διαγράφονται στο τέλος της ενότητας ή με την ολοκλήρωση της κατασκευής του φωτοχάρτη από τα παιδιά (βλ. 3^ο-4^ο μάθημα).

αεροφωτογραφία

Κατά την επεξεργασία, γίνονται οι πιο κάτω δραστηριότητες προφορικά ή/και γραπτά, με χρήση βοηθητικών ερωτήσεων:

- Αναγνωρίζονται τα όρια της κοινότητας ή του δήμου
  - Ερώτηση: Ποια είναι τα όρια της γη της κοινότητάς μας;
  - Δείξτε τη γη που ανήκει στην κοινότητά μας. Κυλήστε το δείκτη του χεριού σας πάνω στα όρια της κοινότητάς μας.
- Περιγράφεται η σχετική θέση της κοινότητας / του δήμου, με αναφορά στις κοινότητες / στους δήμους με τους οποίους γειτνιάζει.
  - Ερώτηση: Με ποιες άλλες κοινότητες ή άλλους δήμους γειτνιάζει η κοινότητά μας;
  - Πού βρίσκονται οι άλλες κοινότητες ή οι άλλοι δήμοι σε σχέση με τη δική μας κοινότητα; (π.χ. Στα δυτικά του δήμου μας βρίσκεται ο δήμος ..., στα ανατολικά ο δήμος ..., κ.ο.κ. / Στα βόρεια της κοινότητάς μας είναι η νεκρή ζώνη.)
- Γίνεται αναγνώριση σχημάτων και ερμηνεύεται η χρήση τους με βάση το χρώμα και την κάλυψη.
  - Στην αεροφωτογραφία που βλέπουμε τι είναι το μεγάλο ορθογώνιο σχήμα που έχει χρώμα ... (για μεγάλα σχήματα με συγκεκριμένο χρώμα, όπως γήπεδα, σχολεία, πάρκα, χωράφια, κ.λπ.)
  - Τι είναι τα μικρά ορθογώνια ή τετράγωνα σχήματα, άσπρα ή κοκκινωπά (σπίτια, οικίες)
  - Τι είναι τα γκριζα γραμμικά σχήματα που φαίνονται στην αεροφωτογραφία; (δρόμοι, αυτοκινητόδρομοι)
- Εντοπίζονται και αναγράφονται (ονομάζονται) πάνω στην αεροφωτογραφία τα σημαντικά σημεία αναφοράς που τα παιδιά γνωρίζουν ήδη από τα καθημερινά τους βιώματα (π.χ. εκκλησία, πάρκο της γειτονιάς, σταυροδρόμι, σχολείο, κ.ά.).

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Ακολουθώντας, τα παιδιά καλούνται να σύρουν το δάκτυλό τους γύρω από την περιοχή που έχει οικίες/σπίτια και δρόμους. Συζητείται το θέμα της ονομασίας αυτής της περιοχής. Τονίζεται ότι το κύριο χαρακτηριστικό της περιοχής είναι οι οικίες. Δίνεται η έννοια «οικιστική ζώνη», από τη λέξη «οικία» και αναγράφεται στον πίνακα. Τα παιδιά βάζουν σε κύκλο την περιοχή, ομαδοποιώντας τη συλλογή από σπίτια και την ονομάζουν στο χάρτη.

Με παρόμοιο τρόπο τα παιδιά καλούνται να εντοπίσουν «μεγάλες» περιοχές της κοινότητας / του δήμου, που φαίνεται να έχουν όμοιο χαρακτηριστικό, λόγω της χρήσης τους (ό,τι εφαρμόζεται για κάθε δήμο/κοινότητα, να τις βάλουν σε κύκλο και να τις ονομάσουν.

Σημειώσεις:

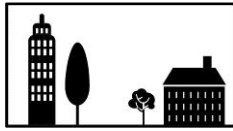
Πιθανές χρήσεις γης σε κοινότητες και δήμους είναι:

- *Βιοτεχνική – Βιομηχανική ζώνη: έκταση με κύριο χαρακτηριστικό τα εργοστάσια, τις βιοτεχνικές και βιομηχανικές μονάδες. Διακρίνονται μεγάλα ορθογώνια σχήματα, συνήθως χρώματος άσπρου.*
- *Ζώνη Δημόσιας Χρήσης: μεγάλα κτήρια (π.χ. υπουργεία, κεντρικά γραφεία κρατικών υπηρεσιών, νοσοκομεία). Διακρίνονται μεγάλα σχήματα.*
- *Ζώνη Προστασίας: δημόσια πάρκα, άλση ή δάση. Διακρίνονται ως μεγάλες εκτάσεις χρώματος πράσινου, με τραχειά υφή.*
- *Εμπορική ζώνη: οδοί ή άλλη έκταση που χρησιμοποιείται για εμπορική χρήση με κύριο χαρακτηριστικό τα καταστήματα. Είναι δύσκολο να γίνει διάκριση καταστημάτων από οικίες στην αεροφωτογραφία, γι' αυτό συστήνεται ο εντοπισμός να γίνει με συνδυασμό στοιχείων (π.χ. εντοπισμός δρόμου σε συνδυασμό με τη θέση σημαντικών σημείων αναφοράς). Τα μεγάλα εμπορικά κέντρα διακρίνονται λόγω των μεγάλων σχημάτων και των διαθέσιμων χώρων στάθμευσης.*
- *Αγροτική ζώνη: καλλιεργήσιμες εκτάσεις, χωράφια ή περιβόλια. Διακρίνονται μεγάλα σχήματα, ορθογώνια ή πολύγωνα, συνήθως καφέ ή/και πράσινου χρώματος.*
- *Τουριστική ζώνη: μεγάλα κτήρια (ξενοδοχεία), μοτίβα κτηρίων (διαμερίσματα σε σειρά), φυσικό τοπίο (θάλασσα ή βουνό-δάσος), πισίνες*
- *Ζώνες μικτής χρήσης: ζώνες γης που χρησιμοποιούνται για περισσότερες από μία χρήσεις (π.χ. χρήση εμπορικής και οικιστικής γης, εμπορικές και δημόσιες υπηρεσίες τοποθετημένες μέσα ή κοντά σε οικιστική ζώνη)*

**Αεροφωτογραφία
σε έντυπη μορφή**

Ανάλογα με την κοινότητα ή τον δήμο ή την περιοχή του σχολείου, θα μελετηθούν οι ζώνες που παρατηρούνται στην περιοχή μελέτης. Συστήνεται να περιληφθούν εμπορικές οδοί, βιομηχανικές και αγροτικές περιοχές, αν αυτές γειτνιάζουν με την κοινότητα/τον δήμο ή ανήκουν σε αυτή/αυτόν.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ

Τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν τις αεροφωτογραφίες τους (ή/και την προβολή της αεροφωτογραφίας στον βιντεοπροβολέα) και να συγκρίνουν διαφορετικές ζώνες μεταξύ τους, βρίσκοντας ομοιότητες και διαφορές και απαντώντας σε ερωτήματα, όπως τα εξής παραδείγματα:

- «Σε τι μοιάζει η οικιστική ζώνη με την εμπορική ζώνη;» (υπάρχουν κτήρια, μικρά σε μέγεθος που μοιάζουν με τις οικίες)
- «Τι διαφορετικό έχει η βιοτεχνική ζώνη από την οικιστική ζώνη;» (τα κτήρια που υπάρχουν είναι μεγαλύτερα, έχουν μεγάλο ορθογώνιο σχήμα)

Η εργασία μπορεί να γίνει ατομικά, ομαδικά ή στην ολομέλεια, προφορικά ή/και γραπτά.

Ύστερα, τα παιδιά ασχολούνται με το Φύλλο Εργασίας (σελ. 29). Πρώτα, γίνεται η επεξεργασία των φωτογραφιών με βάση τα επίπεδα ανάλυσης της φωτογραφίας, με στόχο τα παιδιά να αναγνωρίσουν και να ονομάσουν τις ζώνες χρήσης και το κύριο χαρακτηριστικό κάθε μίας. Για την ανάλυση των φωτογραφιών του Φύλλου Εργασίας χρησιμοποιούνται οι πιο κάτω ερωτήσεις:

- Συγκεκριμένο: Τι βλέπετε; Πώς είναι; (π.χ. καφέ χρώμα, τρακτέρ, έναν άνθρωπο)
- Ερμηνευτικό – Περιγραφικό: Πού, νομίζετε, ότι είναι το μέρος; Τι είδους μέρος είναι; (κατάστημα σε εμπορική ζώνη, γεωργικό μηχάνημα σε αγροτική ζώνη, κατοικία-οικία-σπίτι σε οικιστική ζώνη, εργαστήριο ή εμπορική αποθήκη σε βιοτεχνική-βιομηχανική ζώνη)
- Συγκριτικό: Μοιάζει με κάποιον τόπο που έχουμε στην κοινότητα/στον δήμο μας; Με ποιον τόπο μοιάζει; (αναφέρονται ονομασίες τοποθεσιών που είναι γνωστές στα παιδιά).

Στη συνέχεια, τα παιδιά ανακεφαλαιώνουν τις πληροφορίες που έχουν αντλήσει από την αεροφωτογραφία και, με βάση τα όσα έχουν σημειώσει πάνω στην αεροφωτογραφία και μετά από τη σύγκριση, και δίνουν προκαταρκτική απάντηση στο γεωγραφικό ερώτημα «Πώς όλοι εμείς, οι άνθρωποι της κοινότητας/του δήμου μας, χρησιμοποιούμε τη γη της

Αεροφωτογραφία σε έντυπη μορφή – Ατομική ή/και Ομαδική Εργασία ή/και Συζήτηση στην ολομέλεια

Φύλλο Εργασίας (σελ. 29)

Τετράδιο – Ανακεφαλαίωση – Εμπέδωση – Διαμορφωτική Αξιολόγηση

κοινότητας/του δήμου μας;». Η ανακεφαλαίωση μπορεί να γίνει ατομικά ή/και ομαδικά, ενώ ο τρόπος παρουσίασης μπορεί να ποικίλει, ανάλογα και με τις ιδέες και τις αποφάσεις των παιδιών. Έμφαση δίνεται, ώστε τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν τους νέους όρους/το νέο λεξιλόγιο. Για παράδειγμα:

- Εγώ/Εμείς θα γράψω/-ουμε μερικές προτάσεις, για να δείξουμε ότι στην κοινότητά μας υπάρχουν διάφορες ζώνες, η οικιστική, η αγροτική και η βιομηχανική.
- Εμείς θα ζωγραφίσουμε πολλά σπίτια μαζί, πολλά εργοστάσια μαζί και πολλά χωράφια μαζί, για να δείξουμε πώς χρησιμοποιείται η γη από τους ανθρώπους.

Ακολουθούν παρουσιάσεις/ανακοινώσεις στην ολομέλεια.

Σημείωση: Κατά τη δραστηριότητα αυτή θα δοθεί η ευκαιρία στην/στον εκπαιδευτικό να εφαρμόσει διαμορφωτική αξιολόγηση και να διορθώσει τυχόν παρανοήσεις των παιδιών, καθώς τα παιδιά θα ασχολούνται με εμπέδωση των νέων εννοιών.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΩΤΟΧΑΡΤΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Με τη λήξη της δραστηριότητας επαναφοράς, η/ο εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να σκεφτούν τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να δημιουργήσουν έναν χάρτη από την αεροφωτογραφία, για να δείξουν πώς χρησιμοποιείται η γη της κοινότητας/του δήμου τους.

Τα παιδιά αφήνονται, πρώτα, να σκεφτούν μόνα τους και, μετά, συζητούν στην ομάδα τους, εκφράζοντας τις απόψεις τους και καταγράφοντας τα υλικά που πιστεύουν ότι θα χρειαστούν.

Σημείωση:

Το χαρτί ιχνηλάτησης (tracing paper), μπορεί να δοθεί στα παιδιά (π.χ. ένα σε κάθε ομάδα), προκειμένου να σκεφτούν πώς μπορεί να αξιοποιηθεί κατά την κατασκευή του φωτοχάρτη.

Οι ιδέες τους ακούγονται στην ολομέλεια και γίνεται συζήτηση για τον τρόπο κατασκευής του χάρτη και για τυχόν δυσκολίες στην κατασκευή. Η συζήτηση των ιδεών των παιδιών μπορεί να βοηθηθεί με ερωτήσεις, αν αυτό κριθεί σκόπιμο, και μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:

- Να βάλουμε την αεροφωτογραφία στο παράθυρο και από πάνω το χαρτί ιχνηλάτησης. Έτσι, θα βλέπουμε τι έχει η αεροφωτογραφία από κάτω και θα το ζωγραφίσουμε.
- Για να μην κινείται η αεροφωτογραφία και το χαρτί, μπορούμε να ζητήσουμε από κάποιο συμμαθητή μας να τα κρατά ακίνητα ή να τα κολλήσουμε με speed-fix ή τέλλα ή blu-tack.

Παρουσιάσεις / Ανακοινώσεις στην ολομέλεια – Προφορικός λόγος

Ατομική και Ομαδική Εργασία

Χαρτί ιχνηλάτησης (tracing paper)

Συζήτηση στην ολομέλεια

- Με ένα μολύβι να τραβήξουμε τις γραμμές που υπάρχουν στην αεροφωτογραφία και φαίνονται πάνω από το χαρτί.
- Δεν μπορούμε να σχεδιάσουμε όλα τα σπίτια και τα εργοστάσια που φαίνονται στην αεροφωτογραφία.
- Μπορούμε να σχεδιάσουμε τις περιοχές που βάλαμε σε κύκλο.
- Δεν χωράμε όλοι μαζί να πάμε στα παράθυρα. Ίσως πρέπει να πάμε λίγοι λίγοι.
- Θα χρωματίσουμε τον χάρτη μας, για να είναι όμορφος.

Κατά τη συζήτηση διευκρινίζεται ότι ο χάρτης που θα κατασκευάσουν τα παιδιά δεν θα έχει όλες τις λεπτομέρειες που έχει η αεροφωτογραφία. Επίσης, τα παιδιά, παρατηρώντας την αεροφωτογραφία τους, καλούνται να αποφασίσουν ποια στοιχεία της αεροφωτογραφίας πρέπει οπωσδήποτε να περιλάβουν στον χάρτη τους. Κατευθύνονται στο να περιλάβουν α) τους δρόμους που φαίνονται στην αεροφωτογραφία και β) τις περιοχές που έβαλαν σε κύκλο και παρουσιάζουν περιοχές που έχουν όμοια πράγματα (π.χ. την περιοχή με τα σπίτια –οικιστική ζώνη- και όχι το κάθε σπίτι ξεχωριστά).

Τίθεται, επίσης το ερώτημα «Πώς θα ονομάζεται το είδος του χάρτη που θα κατασκευάσουμε, αφού θα τον ετοιμάσουμε με βάση την αεροφωτογραφία;». Τα παιδιά αναζητούν σύνθετη λέξη για να ονομάσουν το είδος του χάρτη. Δίνεται η έννοια «φωτοχάρτης».

Τέλος, επαναφέρεται ο στόχος του επόμενου μαθήματος: Τα παιδιά, με βάση την αεροφωτογραφία τους, θα κατασκευάσουν φωτοχάρτη, που να παρουσιάζει πώς χρησιμοποιείται η γη της κοινότητας/του δήμου τους.

3^ο– 5^ο
40ΛΕΠΤΟ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΩΤΟΧΑΡΤΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Οδηγίες για την κατασκευή - Σημειώσεις:

1. *Λεπτομερείς οδηγίες για την προετοιμασία που απαιτείται για την κατασκευή φωτοχάρτη υπάρχουν στην ιστοσελίδα του μαθήματος (http://www.schools.ac.cy/klimakio/themata/geografia/ekp_yliko_c_taxi.html)*
2. *Για τη δημιουργία του φωτοχάρτη από τα παιδιά, συστήνεται όπως, όπου είναι δυνατόν, διευθετείται η διαθεσιμότητα 80λεπτου μαθήματος, προκειμένου να ολοκληρωθεί η δραστηριότητα.*
3. *Εναλλακτικά, εάν το μάθημα διδάσκεται σε 40λεπτα μαθήματα, η δραστηριότητα κατασκευής φωτοχάρτη συστήνεται να αρχίσει αμέσως με την έναρξη του μαθήματος, έτσι ώστε να δοθεί η δυνατότητα στα παιδιά να προχωρήσουν σε ικανοποιητικό βαθμό με την κατασκευή του εντός του πρώτου 40λεπτου μαθήματος. Η κατασκευή θα ολοκληρωθεί στο επόμενο μάθημα.*

4. Η προετοιμασία για την κατασκευή του φωτοχάρτη μπορεί να γίνει με δύο τρόπους:

Τρόπος 1: Κάθε αεροφωτογραφία θα πρέπει να κολληθεί πάνω στο θρανίο (με χάρτινη συγκολλητική ταινία –χαρτότελλα–, για να αφαιρείται εύκολα). Πάνω από κάθε αεροφωτογραφία θα πρέπει να τοποθετηθεί χαρτί ιχνηλάτησης (σε μέγεθος A4, όπως και η αεροφωτογραφία) και να κολληθεί με χάρτινη συγκολλητική ταινία.

Τρόπος 2: Τόσο η αεροφωτογραφία, όσο και το χαρτί ιχνηλάτησης, μπορούν να στερεωθούν μαζί σε πινάκιο, οπότε δεν θα είναι απαραίτητη η χρήση συγκολλητικής ταινίας. Σε αυτή την περίπτωση, και εάν το μάθημα είναι 40λεπτο, οπότε δεν θα ολοκληρωθεί η κατασκευή του φωτοχάρτη, κάθε παιδί θα πρέπει να σημειώσει το όνομά του στο πίσω μέρος της αεροφωτογραφίας του (ή του πινάκιού του, αν του ανήκει), προκειμένου τα πινάκια να συγκεντρωθούν στην αίθουσα και να επαναδιανεμηθούν στα παιδιά στο επόμενο μάθημα.

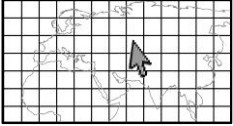

5. Η προεργασία που αναφέρεται πιο πάνω (σημείο 3) μπορεί να γίνει με ζευγάρια παιδιών και με τη βοήθεια της/του εκπαιδευτικού. Δηλαδή, τα παιδιά, σε συνεργασία με τον/την διπλανή τους, θα ετοιμάσουν πρώτα την αεροφωτογραφία και το χαρτί ιχνηλάτησης του ενός παιδιού και, μετά, του άλλου.
6. Σε κάθε περίπτωση, η αεροφωτογραφία και το χαρτί ιχνηλάτησης θα πρέπει να παραμείνουν στερεωμένα μαζί, έως ότου ολοκληρωθεί η ιχνηλάτηση των περιγραμμάτων, όπως φαίνεται στη δραστηριότητα που ακολουθεί. Πιο κάτω περιγράφεται η προετοιμασία κατασκευής με τον πρώτο τρόπο που αναφέρεται στο σημείο 3 (βλ. πιο πάνω).

Με την έναρξη του μαθήματος επαναφέρεται ο σκοπός του μαθήματος (η κατασκευή φωτοχάρτη), διανέμονται τα υλικά που θα χρειαστούν, αναγνωρίζονται και ονομάζονται (χαρτί ιχνηλάτησης, χαρτότελλα, αεροφωτογραφία).

<p>Κάθε ζευγάρι παιδιών κάνει την ακόλουθη προεργασία, έχοντας και τη βοήθεια της/του εκπαιδευτικού:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Κόβουν μικρά κομμάτια χαρτότελλας (με το χέρι ή με ψαλίδι), μήκους περίπου 4 – 5 εκατοστών. Κολλούν την άκρη των κομματιών χαρτότελλας στην άκρη του θρανίου, ώστε να μπορούν να τα ξεκολλήσουν μόλις τα χρειαστούν. Οκτώ κομμάτια χαρτότελλα για κάθε παιδί είναι αρκετά, ένα για κάθε γωνία της αεροφωτογραφίας και ένα για κάθε πλευρά του χαρτιού ιχνηλάτησης (βλ. φωτογραφία πιο κάτω). 2. Κολλούν τις αεροφωτογραφίες τους πάνω στο θρανίο, χρησιμοποιώντας ένα κομμάτι χαρτότελλα για κάθε γωνία. Το ένα από τα δύο παιδιά κρατάει ακίνητη την αεροφωτογραφία και το δεύτερο κολλάει τα κομμάτια χαρτότελλας. 3. Τοποθετούν χαρτί ιχνηλάτησης μεγέθους A4 ακριβώς πάνω από την αεροφωτογραφία. Το ένα παιδί κρατάει ακίνητο το χαρτί και το άλλο παιδί κολλάει ένα κομμάτι χαρτότελλα σε κάθε πλευρά του χαρτιού (όχι στις γωνίες που υπάρχει ήδη χαρτότελλα, ώστε να ξεκολλάει εύκολα). <p>Μετά, τα παιδιά κάθονται στη θέση τους και ακολουθεί σύντομη επαναφορά στην ολομέλεια των σημαντικών στοιχείων που είχαν αποφασίσει να παρουσιάσουν στον χάρτη τους στο προηγούμενο μάθημα (βλ. πιο πάνω). Τα στοιχεία καταγράφονται στον πίνακα:</p> <p>α) Δρόμοι που φαίνονται στην αεροφωτογραφία β) Περιοχές που σημειώσαμε και που περικλείουν όμοια πράγματα (π.χ. το περίγραμμα που περικλείει μέσα του όλα τα σπίτια μιας γειτονιάς – όχι το κάθε σπίτι χωριστά)</p> <p>Τα παιδιά καλούνται, μετά, να παρατηρήσουν τις αεροφωτογραφίες που έχουν μπροστά τους (κολλημένες στο θρανίο ή στερεωμένες σε πινάκιο) και να εντοπίσουν δρόμους και περιοχές που είναι ορατές πάνω από το χαρτί ιχνηλάτησης. Περνούν το δάκτυλο πάνω από τα περιγράμματα των δρόμων και των περιοχών, δείχνοντας το καθένα στο ζευγάρι του τι θα σχεδιάσει (ιχνηλατίσει) με το μολύβι του στο χαρτί. Η/Ο εκπαιδευτικός περνάει από θρανίο σε θρανίο και βοηθάει τα παιδιά.</p> <p>Ύστερα, η/ο εκπαιδευτικός επιδεικνύει τη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθήσουν τα παιδιά, χρησιμοποιώντας τον βιντεοπροβολέα ή τον διαδραστικό πίνακα. Δηλαδή, καθώς προβάλλεται η αεροφωτογραφία στον λευκό πίνακα της αίθουσας (όχι σε οθόνη) ή στον διαδραστικό πίνακα, η/ο εκπαιδευτικός «σχεδιάζει» με τον μαρκαδόρο τα περιγράμματα των δρόμων και των περιοχών/ζωνών που περικλείουν σπίτια, εργοστάσια, χωράφια, κ.λπ..</p>	<p>Βιωματική δραστηριότητα – Χαρτί Ιχνηλάτησης (A4) – Χαρτότελλες – Έντυπη αεροφωτογραφία – ψαλίδια (προαιρετικά)</p> <p>Συζήτηση στην ολομέλεια</p> <p>Βιωματική δραστηριότητα</p> <p>Βιντεοπροβολέας ή διαδραστικός πίνακας</p>
---	---

	<p>ολοκληρώσουν το χρωμάτισμα και (β) να ετοιμάσουν το υπόμνημα που θα εξηγεί τα χρώματα του φωτοχάρτη.</p> <p>Με την ολοκλήρωση του χρωματίσματος, τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν την αεροφωτογραφία και να εντοπίσουν χαρακτηριστικά σημεία αναφοράς, που διακρίνονται (π.χ. σχολεία, γήπεδα, υπεραγορά). Μετά, καλούνται να συζητήσουν με ποιον τρόπο να σημειώσουν τα σημεία αυτά στον χάρτη τους. Οι απόψεις των παιδιών μπορεί να είναι:</p> <p>Ακολουθώντας, χαράσσουν πλαίσιο, χρησιμοποιώντας το χάρακά τους και συνθέτουν/γράφουν τον τίτλο του χάρτη (π.χ. Ζώνες χρήσης της γης της κοινότητας/του δήμου ....).</p> <p>Στη συνέχεια, καλούνται να σκεφτούν πώς θα δείξουν σε ποια κατεύθυνση του ορίζοντα βρίσκεται κάθε τι στον φωτοχάρτη τους. Συζητούν στην ολομέλεια, επαναφέροντας τις βασικές κατευθύνσεις του ορίζοντα. Μελετούν, πρώτα, την αεροφωτογραφία που είχαν χρησιμοποιήσει για την κατασκευή του φωτοχάρτη, προσανατολίζοντάς την (η αεροφωτογραφία είναι ήδη προσανατολισμένη με τον βορρά προς τα πάνω) και, ακολουθώντας, κάνουν το ίδιο για τον φωτοχάρτη τους. Σχεδιάζουν με τον χάρακα σταυρό προσανατολισμού πάνω στον φωτοχάρτη και σημειώνουν τις κατευθύνσεις Β, Ν, Α και Δ.</p>	<p>Χάρακας (ρίγα)</p> <p>Συζήτηση στην ολομέλεια</p> <p>Έντυπη αεροφωτογραφία – Φωτοχάρτης – χάρακας (ρίγα)</p>
<p>6^ο 40ΛΕΠΤΟ</p>	<p>Στο επόμενο μάθημα, επαναφέρεται το γεωγραφικό ερώτημα και τα παιδιά χρησιμοποιούν τον φωτοχάρτη που έχουν κατασκευάσει, για να δώσουν τις πληροφορίες που έχουν συγκεντρώσει μέχρι εκείνη τη στιγμή.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p>ΘΕΣΗ – ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ</p> <p>Ύστερα, η/ο εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να εντοπίσουν στον φωτοχάρτη τους ζώνες που βρίσκονται κοντά κοντά, που είναι γειτονικές, που γειτνιάζουν μεταξύ τους. Οι έννοιες «γειτονικές» και «γειτνιάζουν» γράφονται στον πίνακα. Τα παιδιά εργάζονται, πρώτα, ατομικά, και μετά, ομαδικά και εντοπίζουν ζεύγη γειτονικών ζωνών (διαφορετικών χρήσεων) και αναφέρουν αν αυτές φαίνεται να συνδέονται μέσω κάποιων από τους δρόμους που έχουν σχεδιάσει στον χάρτη τους.</p> <p>Για την παρουσίαση της εργασίας αυτής μπορούν να γίνουν τα εξής, ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο: α) καταγραφή προτάσεων ή απλών φράσεων στο τετράδιο ή β) παρουσίαση στο τετράδιο με σχέδιο ή γ) προφορική παρουσίαση στην ολομέλεια. Σε κάθε περίπτωση δίνεται έμφαση στη χρήση του λεξιλογίου. Για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η οικιστική περιοχή γειτνιάζει/γειτονεύει με την βιοτεχνική 	<p>Φωτοχάρτης – Συζήτηση στην ολομέλεια</p> <p>Ατομική Εργασία – Ομαδική Εργασία – Συζήτηση στην ολομέλεια</p> <p>Τετράδιο ή/και Προφορική παρουσίαση στην ολομέλεια</p>

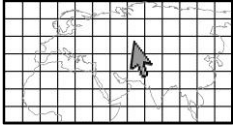

	<p>περιοχή. Ο δρόμος χωρίζει την οικιστική ζώνη από την βιοτεχνική ζώνη. Στα αριστερά (ή στα Β, Ν, Α, Δ) του δρόμου βρίσκεται η μία ζώνη και στα δεξιά η άλλη ζώνη.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η τουριστική ζώνη είναι κοντά στην οικιστική ζώνη. • Οικιστική περιοχή – Ζώνη προστασίας (δασικό πάρκο) • Σχέδιο: πολλά σπίτια δίπλα σε δάσος (γεινίαση οικιστικής ζώνης με ζώνη προστασίας) / αρκετά ξενοδοχεία δίπλα σε πολλά σπίτια <p>Στη συνέχεια, τα παιδιά καλούνται να περιγράψουν πού ακριβώς βρίσκεται κάθε ζώνη χρήσης γης της κοινότητας / του δήμου, με βοηθητικές ερωτήσεις, ως εξής:</p> <p>Α) <u>Θέση, σε σχέση με την οικιστική ζώνη</u>: π.χ. «Πού βρίσκεται η βιοτεχνική ζώνη σε σχέση με την οικιστική ζώνη της κοινότητάς μας / του δήμου μας;»</p> <p>Β) <u>Απόλυτη θέση στην κοινότητα / στον δήμο</u>: «Ποιος είναι ο προσανατολισμός κάθε ζώνης της κοινότητάς μας / του δήμου μας;» ή «Σε ποια κατεύθυνση βρίσκεται κάθε ζώνη;»</p> <p><u>Σημείωση</u>: <i>Για την περιγραφή της θέσης τα παιδιά θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν τις κατευθύνσεις του οριζοντα, οι οποίες είναι ήδη σημειωμένες στον φωτοχάρτη (βλ. προηγούμενο μάθημα, τελευταία δραστηριότητα). Επειδή, οι θέσεις, πιθανόν να μην βρίσκονται στις κύριες κατευθύνσεις του οριζοντα (βόρεια, νότια, ανατολικά, δυτικά), θα πρέπει να γίνει εισαγωγή στις δευτερεύουσες κατευθύνσεις (βορειοανατολικά, βορειοδυτικά, νοτιοανατολικά, νοτιοδυτικά). Η διαδικασία περιγράφεται πιο κάτω.</i></p> <p>Τα παιδιά αφήνονται να περιγράψουν τη θέση, απαντώντας στην ερώτηση (βλ. πιο πάνω). Μετά, καλούνται να διερευνήσουν την ορθότητα των απόψεών τους, χρησιμοποιώντας το αστέρι με τις κατευθύνσεις του οριζοντα (βλ. ιστοσελίδα). Δίνεται σε κάθε ζευγάρι ένα αστέρι με οκτώ ακτίνες, εκτυπωμένο σε διαφάνεια. Τα παιδιά αναγνωρίζουν σ' αυτό τις τέσσερις βασικές κατευθύνσεις του οριζοντα, που είναι ήδη γνωστές, και, μετά, τοποθετούν το αστέρι πάνω από την οικιστική ζώνη (βλ. σημείο Α πιο πάνω) ή στο κέντρο της κοινότητας (βλ. σημείο Β πιο πάνω).</p> <p><u>Σημείωση</u>: <i>Το αστέρι αυτό φέρει γραμμένες τις τέσσερις βασικές κατευθύνσεις του οριζοντα (Β,Ν,Α,Δ) και ενδιάμεσες ακτίνες στις θέσεις των δευτερεύουσων κατευθύνσεων (ΒΑ, ΒΔ, ΝΑ, ΝΔ).</i></p> <p>Καλούνται να παρατηρήσουν προσεκτικά και να σχολιάσουν, για παράδειγμα, «Πού βρίσκεται η βιοτεχνική ζώνη σε σχέση με την οικιστική ζώνη;». Αναμένεται να αναφέρουν σχόλια όπως:</p>	<p>Συζήτηση στην ολομέλεια – διαφάνεια με αστέρι κατευθύνσεων – Βιωματική δραστηριότητα</p> <p>Βιωματική δραστηριότητα – Συζήτηση στην ολομέλεια</p>
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Καμιά από τις τέσσερις γραμμές του αστεριού με τα γράμματα Β, Ν, Α, Δ δεν καταλήγει στη θέση της ... ζώνης. • Στη βιοτεχνική ζώνη καταλήγει μια γραμμή ανάμεσα στις γραμμές της Ανατολής και του Νότου. • Η βιοτεχνική ζώνη βρίσκεται και Νότια και Ανατολικά της οικιστικής ζώνης (μεταξύ του Νότου και της Ανατολής). • Η γραμμή του αστεριού που είναι ανάμεσα στον Νότο και στην Ανατολή δείχνει τη βιοτεχνική ζώνη. <p>Έτσι, τίθεται ξανά το ερώτημα «Άρα, πού βρίσκεται η βιοτεχνική ζώνη σε σχέση με τη Λευκωσία;» και ακολουθεί συζήτηση για την κατεύθυνση ανάμεσα στο νότο και στην ανατολή. Τα παιδιά καλούνται να σχηματίσουν σύνθετη λέξη, που να περιγράφει την κατεύθυνση ανάμεσα στον Νότο και στην Ανατολή. Έτσι, δίνεται η κατεύθυνση «νοτιοανατολικά», η οποία γράφεται στον πίνακα. Τα παιδιά εισηγούνται τρόπους συμβολισμού και δίνεται ο συμβολισμός ΝΑ, ο οποίος και γράφεται στον πίνακα. Τα παιδιά γραφούν με μαρκαδοράκι το σύμβολο ΝΑ για την κατεύθυνση αυτή <i>πάνω στο αστέρι</i>.</p> <p>Με βάση το νέο αυτό όρο τα παιδιά διαμορφώνουν προφορικά την πρόταση: «<i>Η βιοτεχνική ζώνη βρίσκεται στα νοτιοανατολικά της οικιστικής ζώνης</i>».</p> <p>Για την εύρεση και εμπέδωση των υπόλοιπων δευτερεύουσων κατευθύνσεων του οριζοντα, γίνονται οι πιο κάτω δραστηριότητες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τα παιδιά αφήνουν το αστέρι ακίνητο πάνω από το κέντρο της κοινότητας / του δήμου. 2. Παρατηρούν ότι υπάρχουν ακόμα τρεις ενδιάμεσες γραμμές και τις περιγράφουν: <ol style="list-style-type: none"> α. Υπάρχει μια γραμμή ανάμεσα στον Βορρά και στην Ανατολή. β. Υπάρχει μια γραμμή ανάμεσα στο Νότο και στη Δύση. γ. Υπάρχει μια γραμμή ανάμεσα στον Βορρά και στη Δύση. 3. Προβληματίζονται για την ονομασία κάθε μιας από τις τρεις γραμμές. 4. Κατά παρόμοιο τρόπο όπως για τη νοτιοανατολική, συντάσσονται οι ονομασίες για τις υπόλοιπες τρεις κατευθύνσεις ως σύνθετες λέξεις: βορειοανατολικά, νοτιοδυτικά και βορειοδυτικά. Ακολούθως, συντάσσονται οι συμβολισμοί ΒΑ, ΝΔ, ΒΔ. 5. Οι λέξεις αυτές γράφονται στον πίνακα και δίπλα από την κάθε μια ο συμβολισμός της: <i>Βορειοανατολικά – ΒΑ, Νοτιοδυτικά – ΝΔ, Βορειοδυτικά – ΒΔ</i>. 6. Τα παιδιά εντοπίζουν τις δευτερεύουσες κατευθύνσεις στο αστέρι και γράφουν το συμβολισμό της κάθε μιας στην άκρη της κάθε γραμμής. 	<p>Βιωματική δραστηριότητα – Συζήτηση στην ολομέλεια</p>
--	---	---

	<p>Με την ίδια διαδικασία, όπως και με το παράδειγμα με τη βιοτεχνική ζώνη πιο πάνω, τα παιδιά περιγράφουν τη θέση των υπόλοιπων ζωνών που παρουσιάζονται στον φωτοχάρτη τους, σε σχέση με την οικιστική ζώνη.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Τα παιδιά τοποθετούν τη διαφάνεια με το αστέρι πάνω στο κέντρο της οικιστικής ζώνης. Η/Ο εκπαιδευτικός βεβαιώνεται ότι το αστέρι έχει τοποθετηθεί ορθά, με την κατεύθυνση του Βορρά στο πάνω μέρος του χάρτη. 2) Μετά, τα παιδιά προεκτείνουν με το δάκτυλό τους, τη γραμμή κάθε κατεύθυνσης, κύριας ή δευτερεύουσας, προς την πόλη της οποίας θα βρουν τη σχετική γεωγραφική θέση. 3) Βρίσκουν προς ποια κατεύθυνση βρίσκεται η θέση κάθε ζώνη σε σχέση με την οικιστική και ανταλλάζουν την άποψή τους με τον/την διπλανό/-ή τους. 4) Σχηματίζουν προτάσεις προφορικά και τις ανακοινώνουν στην ολομέλεια. Για παράδειγμα:<ul style="list-style-type: none"> • Η ζώνη προστασίας βρίσκεται στα νοτιοδυτικά της οικιστικής ζώνης. <p>Με όμοιο τρόπο, τα παιδιά τοποθετούν τη διαφάνεια με το αστέρι προσανατολισμού στο κέντρο του φωτοχάρτη τους και κάνουν τις παρατηρήσεις τους για τη θέση που έχει κάθε ζώνη στην κοινότητα ή στον δήμο. Για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (ΛΑΤΣΙΑ) Στον δήμο μας η οικιστική ζώνη είναι στα βόρεια και η βιοτεχνική-βιομηχανική ζώνη στα νότια. Η αγροτική ζώνη βρίσκεται στα δυτικά του δήμου μας. • (ΟΡΟΥΝΤΑ) Η οικιστική ζώνη στην κοινότητά μας βρίσκεται στο κέντρο. Οι γεωργικές ζώνες βρίσκονται στα βορειοανατολικά και στα δυτικά. <p>Τέλος, η/ο εκπαιδευτικός υπενθυμίζει στα παιδιά ότι στο πρώτο μάθημα είχαν εισηγηθεί και άλλους τρόπους συλλογής πληροφοριών, για να απαντηθεί το ερώτημα «Πώς όλοι εμείς, οι άνθρωποι της κοινότητας/του δήμου μας, χρησιμοποιούμε τη γη της κοινότητας/του δήμου μας;» - είχαν εισηγηθεί την περιήγηση ή την επίσκεψη με λεωφορείο στην περιοχή της κοινότητας/του δήμου. Τους ζητάει, έτσι, να οργανώσουν την περιήγηση ή την επίσκεψη με λεωφορείο, εργαζόμενοι στις ομάδες τους.</p> <p>Η εργασία στις ομάδες θα επικεντρωθεί σε δύο ζητήματα, τα οποία θα μελετηθούν και θα δοθούν τεκμηριωμένες απόψεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τι θα παρατηρήσουμε, για να βρούμε πληροφορίες για το πώς χρησιμοποιείται η γη της κοινότητάς μας / του δήμου μας;<ul style="list-style-type: none"> • Θα δούμε τα σπίτια στην οικιστική ζώνη, τα ξενοδοχεία στην τουριστική ζώνη, τα χωράφια στην αγροτική ζώνη,	<p>Βιωματική δραστηριότητα – Συζήτηση στην ολομέλεια</p> <p>Βιωματική δραστηριότητα – Συζήτηση στην ολομέλεια</p> <p>Ομαδική εργασία – Οργάνωση της επίσκεψης</p>
--	--	--

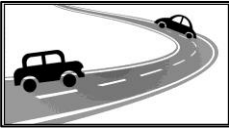
	<p>κ.λπ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θα επισκεφτούμε ένα εργαστήριο/εργοστάσιο, για να δούμε πώς είναι • Θα μιλήσουμε με τον κοινοτάρχη, για να μας δώσει πληροφορίες • Θα δούμε κτήρια της κοινότητας / του δήμου μας, που είναι σημαντικά (π.χ. δημαρχείο, πλατεία, εκκλησία, καταστήματα, γήπεδο) και θα τα σημειώσουμε στον χάρτη μας • Θα δούμε τι κάνουν οι άνθρωποι στους τόπους από τους οποίους θα περάσουμε (εργάζονται, είναι σε διακοπές, είναι στο σπίτι τους) • Θα περάσουμε από τους δρόμους που σχεδιάσαμε στον χάρτη μας, για να δούμε τι υπάρχει εκεί. • Θα περάσουμε από τον δρόμο με τα καταστήματα (εμπορική οδός / εμπορική ζώνη) <p>2. Τι θα χρειαστεί να πάρουμε μαζί μας;</p> <ul style="list-style-type: none"> • πινάκιο για να στερεώσουμε τον φωτοχάρτη μας • μολύβι για να σημειώσουμε πληροφορίες πάνω στον φωτοχάρτη μας • φωτογραφική μηχανή, για να φωτογραφίσουμε αυτά που θα δούμε • τσαντούλα με νερό, κ.λπ. <p><u>Σημειώσεις:</u></p> <p>1. Εάν θα οργανωθεί <u>περιήγηση με τα πόδια</u>, τα παιδιά θα πρέπει να περπατήσουν στην περιοχή γύρω από το σχολείο. Η κατεύθυνση προς την οποία θα περπατήσουν, καθώς και οι τόποι που θα επισκεφθούν θα αποφασιστούν από την/τον εκπαιδευτικό με βάση τα εξής κριτήρια:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να παρατηρήσουν όσο το δυνατόν περισσότερες χρήσεις γης της κοινότητας / του δήμου (π.χ. οικιστική, εμπορική και τουριστική ζώνη) • Να επισκεφθούν χαρακτηριστικά σημεία αναφοράς για κάθε χρήση γης (π.χ. εργαστήριο-εργοστάσιο, κατάστημα, χωράφι, δημόσιο κτήριο στο κέντρο της κοινότητας, κ.λπ.) • Να περιλάβουν θέσεις στην κοινότητα ή στον δήμο, όπου υπάρχουν εξαιρέσεις (π.χ. ένα μηχανουργείο στην οικιστική ζώνη ή ένα σφαγείο σε βιομηχανική ζώνη – ζώνη βαριάς οχληρίας που γειτνιάζει με οικιστική ζώνη) <p>2. Εάν υπάρχει <u>δυνατότητα επίσκεψης με λεωφορείο</u>, η μέρα μπορεί να αξιοποιηθεί για συνδυασμό επισκέψεων σε διάφορα σημεία της κοινότητας ή/και λήψη συνέντευξης από ανθρώπους που μπορούν να παρέχουν πληροφορίες (π.χ. οι ένοικοι ενός σπιτιού</p>	
--	---	--

	<p>στην οικιστική ζώνη, που το σπίτι τους γειτνιάζει με μηχανουργείο / ο ιδιοκτήτης ενός μηχανουργείου ή μιας υπεραγοράς στην οικιστική ζώνη / ένας καταστηματάρχης, του οποίου το κατάστημα βρίσκεται σε ισόγειο πολυκατοικίας με διαμερίσματα –ζώνη μεικτής χρήσης– / ο κοινοτάρχης). Επίσης, μπορεί να προγραμματιστεί επίσκεψη σε ζώνη χρήσης που υπάρχει σε γειτονική ή άλλη κοινότητα, αλλά δεν υπάρχει στην κοινότητα ή στον δήμο στον οποίο ανήκει το σχολείο (π.χ. σε βιοτεχνική-βιομηχανική ζώνη, σε αγροτική ζώνη, σε τουριστική ζώνη, κ.λπ.). Εννοείται ότι για την επίσκεψη μπορεί να αξιοποιηθεί η ημέρα της εκπαιδευτικής εκδρομής του σχολείου.</p>	
<p>7^ο 40ΛΕΠΤΟ</p>	<div style="display: flex; align-items: flex-start;"> </div> <p>ΘΕΣΗ – ΣΥΝΘΗΚΕΣ</p> <p>Την ημέρα της επίσκεψης τα παιδιά χρησιμοποιούν τον φωτοχάρτη τους, τον στερεώνουν στο πινάκιό τους και, με το μολύβι τους σημειώνουν τη θέση του σχολείου τους, ως σημείου εκκίνησης της περιήγησης/επίσκεψης. Περιγράφουν τη θέση του σχολείου, χρησιμοποιώντας τις κατευθύνσεις και άλλα τοπικά επιρρήματα. Για παράδειγμα:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το σχολείο μας βρίσκεται το κέντρο της οικιστικής περιοχής. 2. Είναι κοντά στον δρόμο ... / στη ζώνη ... / στο κτήριο ... 3. Κοντά στο σχολείο μας είναι και η βιοτεχνική ζώνη. <p><u>Σημείωση:</u> Η θέση του σχολείου θα υπολογιστεί κατά προσέγγιση με βάση την ενδεχόμενη γειτνίασή του με στοιχεία που έχουν σχεδιάσει τα παιδιά στον φωτοχάρτη (π.χ. κάποιον από τους δρόμους, άλλη γειτονική χρήση γης, κ.λπ.)</p> <p>Επίσης, η/ο εκπαιδευτικός βεβαιώνεται ότι τα παιδιά παίρνουν μαζί τους τον φωτοχάρτη τους στερεωμένο στο πινάκι, μολύβι και ό,τι άλλο είχαν προγραμματίσει στο προηγούμενο μάθημα. Η/Ο ίδια/-ος φροντίζει να έχει μαζί της/του μια φωτογραφική μηχανή, για να φωτογραφίσει συγκεκριμένα στοιχεία χρήσεων της γης ή/και χαρακτηριστικά (π.χ. πάρκο, βιοτεχνία), τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για εμπέδωση του λεξιλογίου αργότερα και για τη δημιουργία παραστάσεων (π.χ. τι συναντώ σε μεγαλύτερο αριθμό σε μια οικιστική περιοχή=> σπίτια).</p> <p>Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, γίνονται οι πιο κάτω δραστηριότητες:</p> <p>ΟΤΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΕΖΑ ή ΟΤΑΝ ΤΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΕΧΕΙ ΣΤΑΘΜΕΥΣΕΙ ΚΑΠΟΥ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η/Ο εκπαιδευτικός βοηθάει τα παιδιά να εντοπίσουν τη θέση τους στον χάρτη, εάν και εφόσον βρίσκονται σε θέση που μπορεί να 	<p>Φωτοχάρτης – πινάκι – μολύβι</p> <p>Φωτοχάρτης – πινάκι – μολύβι – φωτογραφική μηχανή</p> <p>Βιωματικές δραστηριότητες κατά την περιήγηση /</p>

	<p>εντοπιστεί στον χάρτη (π.χ. κοντά σε γήπεδο ή δημόσιο κτήριο, σε δρόμο που χωρίζει δύο διαφορετικές ζώνες, κ.λπ.).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Η/Ο εκπαιδευτικό βοηθάει τα παιδιά να προσανατολίσουν τους χάρτες τους, δηλαδή, να περιστρέψουν τον χάρτη, έτσι ώστε τα χαρακτηριστικά που υπάρχουν στο έδαφος (π.χ. το σχολείο στα δεξιά των παιδιών και η εκκλησία στα αριστερά τους ή οικιστική ζώνη στα δεξιά και αγροτική ζώνη στα αριστερά) να βρίσκονται στην ίδια κατεύθυνση με αυτά που φαίνονται στον χάρτη (δηλαδή, στο προηγούμενο παράδειγμα, στο χάρτη το σχολείο να βρίσκεται δεξιά και η εκκλησία στα αριστερά ή η οικιστική ζώνη στα δεξιά και η αγροτική ζώνη στα αριστερά). 3. Τα παιδιά αναγνωρίζουν τις κατευθύνσεις των σημείων του ορίζοντα στο έδαφος, χρησιμοποιώντας τον σταυρό προσανατολισμού που έχουν σχεδιάσει στον χάρτη τους. 4. Σε περίπτωση που υπάρχει εκκλησία στην περιοχή τους, αναγνωρίζουν ότι το ιερό είναι στραμμένο προς την κατεύθυνση της Ανατολής (επαναφορά από προηγούμενη ενότητα). 5. Οι μαθητές μαζί με τον/την εκπαιδευτικό παρατηρούν, ονομάζουν τα στοιχεία της κάθε ζώνης χρήσης της γης (οικίες στην οικιστική ζώνη, χωράφια στην αγροτική ζώνη, καταστήματα στην εμπορική ζώνη, εργαστήρια-βιοτεχνίες-εργοστάσια στην βιοτεχνική-βιομηχανική ζώνη) και λαμβάνουν φωτογραφίες για αξιοποίηση στα επόμενα μαθήματα (λεξιλόγιο και παραστάσεις). 6. Εντοπίζουν και ονομάζουν χαρακτηριστικά κτήρια ή άλλους χώρους (π.χ. γήπεδα, σχολεία, εκκλησίες, πάρκα, νοσοκομείο, εμπορικό κέντρο) 7. Εντοπίζουν, ονομάζουν και φωτογραφίζουν επαγγελματίες που εργάζονται σε συγκεκριμένες ζώνες (π.χ. δημόσιοι υπάλληλοι σε ζώνη δημόσιας χρήσης, δασονόμοι σε ζώνη προστασίας, μηχανολόγοι σε εργοστάσιο στην βιοτεχνική-βιομηχανική ζώνη, γεωργοί στην αγροτική ζώνη) 8. Εντοπίζουν και φωτογραφίζουν εξαιρέσεις, οι οποίες μπορεί να προκαλούν πρόβληματα ή/και να εγκυμονούν κινδύνους, όπως η γεινίαση βιομηχανικής μονάδας με οικίες ή σχολείο ή η ύπαρξη βιοτεχνικής μονάδας εντός της οικιστικής ζώνης. 9. Περιγράφουν και χαρακτηρίζουν ήχους και μυρωδιές, στοιχεία που δεν παρουσιάζονται στον φωτοχάρτη και παίρνουν σχετικές σημειώσεις στον φωτοχάρτη τους (π.χ. οχληρία, θόρυβος, ενόχληση). 10. Παρατηρούν πιθανά προβλήματα που δημιουργούνται από την ύπαρξη και λειτουργία συγκεκριμένων στοιχείων (π.χ. θόρυβος από εργοστάσια, τροχαία κίνηση λόγω ύπαρξης σχολείου ή εμπορικού δρόμου, διέλευση βαριών οχημάτων διαμέσου της οικιστικής ζώνης, ψεκασμός σε χωράφια δίπλα σε οικίες) 	επίσκεψη
--	---	----------

	<p>ΟΤΑΝ ΤΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΕΙΝΑΙ ΕΝ ΚΙΝΗΣΕΙ:</p> <ol style="list-style-type: none"> Τα παιδιά και η/ο εκπαιδευτικός παρατηρούν και σχολιάζουν τα κύρια χαρακτηριστικά κάθε ζώνης και τις ασχολίες των κατοίκων εκεί, χρησιμοποιώντας προτάσεις όπως: <ul style="list-style-type: none"> Στην οικιστική ζώνη υπάρχουν, κυρίως, σπίτια/οικίες. Οι άνθρωποι διαμένουν εδώ. Το χαρακτηριστικό της βιοτεχνικής-βιομηχανικής ζώνης είναι τα εργαστήρια, τα εργοστάσια, οι βιοτεχνίες. Εδώ εργάζονται διάφοροι επαγγελματίες όπως ... Στην αγροτική ζώνη βλέπουμε χωράφια και περιβόλια. Οι γεωργοί καλλιεργούν τα χωράφια τους και παράγουν ... ή φροντίζουν τα περιβόλια τους και παίρνουν καρπούς από τα δέντρα. Εντοπίζουν και ονομάζουν χαρακτηριστικά κτήρια ή άλλους χώρους (π.χ. γήπεδα, σχολεία, εκκλησίες, πάρκα, νοσοκομείο, εμπορικό κέντρο) 	
<p>8^ο-9^ο 40ΛΕΠΤΟ</p>	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p>ΣΥΝΘΗΚΕΣ – ΙΕΡΑΡΧΙΑ</p> <p>Στο επόμενο μάθημα, επαναφέρεται το γεωγραφικό ερώτημα «Πώς χρησιμοποιούμε τη γη της κοινότητας /του δήμου μας;». Τα παιδιά καλούνται να χρησιμοποιήσουν τους φωτοχάρτες τους και να αναφέρουν πληροφορίες που είχαν συλλέξει/σημειώσει κατά την επίσκεψη. Εργάζονται, πρώτα, ατομικά και, μετά, ανταλλάζουν πληροφορίες με την ομάδα τους (προφορικά ή/και γραπτά). Ανακοινώνουν στην ολομέλεια, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεξιλόγιο.</p> <p>Επίσης, η/ο εκπαιδευτικός προβάλλει φωτογραφίες που λήφθηκαν κατά την περιήγηση/επίσκεψη (ή/και τις δίνει στις ομάδες των παιδιών σε έντυπη μορφή) και καλεί τους μαθητές, να εργαστούν, πρώτα, ατομικά και, μετά, ομαδικά, προκειμένου α) να αναγνωρίσουν και να ονομάσουν τα στοιχεία που φαίνονται στις φωτογραφίες και β) να ονομάσουν και να περιγράψουν τη ζώνη στην οποία λήφθηκε η φωτογραφία. Για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> Η φωτογραφία παρουσιάζει μια γειτονιά με κατοικίες, στην οικιστική ζώνη. Το κύριο χαρακτηριστικό σε μια οικιστική περιοχή είναι η ύπαρξη σπιτιών. Φαίνονται καταστήματα από την οδό .... Το κύριο χαρακτηριστικό σε μια εμπορική ζώνη είναι η ύπαρξη καταστημάτων. Ο δρόμος αυτός είναι εμπορικός δρόμος, ανήκει στην εμπορική ζώνη. Βλέπουμε το δημαρχείο/κοινοτικό μέγαρο. Ανήκει στη ζώνη δημόσιας χρήσης. 	<p>Ατομική και Ομαδική Εργασία – Ανακοινώσεις στην ολομέλεια</p> <p>Φωτογραφίες – Βιντεοπροβολές – Ατομική και Ομαδική Εργασία</p>

	<p>Ακολουθώντας, σημειώνουν στους φωτοχάρτες τους πληροφορίες που τυχόν λείπουν. Συζητούν στις ομάδες τους και ετοιμάζουν σύμβολα, προκειμένου να αναπαραστήσουν στον χάρτη τους κτήρια και χώρους που δεν τα είχαν σημειώσει πριν από την επίσκεψη (π.χ. γήπεδα, άλλα σχολεία, νοσοκομείο, πάρκο, εκκλησία).</p> <p>Για σκοπούς περαιτέρω εμπέδωσης, καθώς και για σκοπούς διαμορφωτικής αξιολόγησης, τα παιδιά μπορούν να ασχοληθούν με τις πιο κάτω δραστηριότητες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να αντιστοιχίσουν λέξεις / φράσεις / φωτογραφίες με θέσεις πάνω στον φωτοχάρτη τους. Για την εργασία αυτή, ο χάρτης μπορεί να κολληθεί σε μεγαλύτερο χαρτί (π.χ. στο κέντρο ενός φύλλου A3) και κάθε παιδί θα αντιστοιχίσει στον φωτοχάρτη του όσες λέξεις / φράσεις / φωτογραφίες μπορεί, γράφοντας ή κολλώντας στο χαρτί, συνδέοντας με γραμμές ή με σχοινί). 2. Να δημιουργήσουν λεζάντες κάτω από φωτογραφίες που παρουσιάζουν συγκεκριμένες ζώνες ή στοιχεία των ζωνών αυτών (π.χ. καταστήματα, εμπορικά κέντρα). 3. Να κατηγοριοποιήσουν δοσμένες λέξεις / φράσεις / φωτογραφίες, ανάλογα με την ζώνη χρήσης γης την οποία αντιπροσωπεύουν ή στην οποία απαντώνται (π.χ. εργοστάσιο, βιομηχανική ζώνη, τεχνίτης, μεταφορέας) <p>Τέλος, τα Φύλλα Εργασίας (σελ. 30 και 31) μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς εμπέδωσης και να τύχουν επεξεργασίας, όπως και το Φύλλο Εργασίας στη σελίδα 29 (βλ. πιο πάνω). Εναλλακτικά, μπορούν να δοθούν ως εργασίες διαμορφωτικής αξιολόγησης.</p>	<p>Φωτοχάρτες – Ομαδική Εργασία (δημιουργία συμβόλων απεικόνισης)</p> <p>Δραστηριότητες εμπέδωσης ή/και διαμορφωτικής αξιολόγησης</p> <p>Φύλλα Εργασίας (σελ. 30 – 31)</p>
<p>10^ο 40ΛΕΠΤΟ</p>	<p> ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ</p> <p>Στο επόμενο μάθημα τίθεται το ερώτημα «Ποιες είναι οι ασχολίες και τα επαγγέλματα των κατοίκων της κοινότητας ή του δήμου μας;».</p> <p>Τα παιδιά καλούνται να χρησιμοποιήσουν πληροφορίες που έχουν συλλέξει κατά την επίσκεψη, για να παρουσιάσουν α) διαφορετικές ασχολίες των ανθρώπων και β) χώρους στους οποίους εργάζονται.</p> <p>Εργάζονται, πρώτα, ατομικά και, μετά, ομαδικά, ώστε να μελετήσουν φωτογραφίες και βίντεο που, ενδεχομένως, λήφθηκαν κατά την επίσκεψη ή/και να αξιοποιήσουν τυχόν σημειώσεις από συνεντεύξεις, προκειμένου να αναφέρουν πληροφορίες για τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σε τι χώρο εργάζονται οι άνθρωποι; • Ποιο είναι το επάγγελμά τους; 	<p>Ατομική και Ομαδική Εργασία – Τετράδιο – Ανακοινώσεις στην ολομέλεια</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Σε ποια ζώνη της κοινότητας/του δήμου ή άλλης/-ου κοινότητας/δήμου βρίσκεται ο χώρος εργασίας τους; Ακούγονται οι ανακοινώσεις στην ολομέλεια. <p><u>Σημείωση:</u> <i>Εναλλακτικά, τα παιδιά μπορούν να ετοιμάσουν σύντομο ερωτηματολόγιο ή κατάλογο σχετικό με τα επαγγέλματα και τις ασχολίες των γονέων τους, γειτόνων ή/και άλλων κατοίκων της περιοχής του σχολείου ή της κοινότητας/του δήμου. Επίσης, μπορούν να εξασφαλίσουν φωτογραφίες ή/και άλλες πληροφορίες για τις ασχολίες των ανθρώπων αυτών. Και πάλι θα κληθούν να εργαστούν ομαδικά, προκειμένου να αντλήσουν από τα ερωτηματολόγια πληροφορίες για τις πιο πάνω ερωτήσεις.</i></p> <p>Μετά, τίθεται το ερώτημα «Με τι ασχολούνται ακριβώς; Τι κάνουν στην εργασία τους;». Ακούγονται οι απόψεις των παιδιών. Κατά τη συζήτηση στην ολομέλεια, γίνεται εισαγωγή των εννοιών που αφορούν τους διάφορους Τομείς Οικονομικών Δραστηριοτήτων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρησιμοποιούν υλικά και φτιάχνουν άλλα προϊόντα. Ασχολούνται με τον τομέα της Μεταποίησης. • Φροντίζουν για την υγεία άλλων ανθρώπων. Ασχολούνται με τον τομέα της Υγείας. • Διδάσκουν ή εκπαιδεύουν άλλους ανθρώπους. Ασχολούνται με τον τομέα της Εκπαίδευσης. • Μεταφέρουν προϊόντα ή ανθρώπους. Ασχολούνται με τον τομέα των Μεταφορών και της Αποθήκευσης • Εργάζονται ως πωλητές σε κατάστημα / είναι καταστηματαρχές. Ασχολούνται με τον τομέα του Εμπορίου. <p><u>Σημείωση:</u> <i>Οι Τομείς Οικονομικών Δραστηριοτήτων έχουν οριστεί σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της Στατιστικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας (CYSTAT)</i></p> <p>Ακολούθως, χρησιμοποιείται το Φύλλο Εργασίας (σελ. 32). Τα παιδιά παρατηρούν τις φωτογραφίες και τις επεξεργάζονται με βάση τα επίπεδα ανάλυσης της φωτογραφίας, όπως περιγράφεται πιο κάτω:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συγκεκριμένο: Τι βλέπετε; Πώς είναι; (π.χ. τρεις άνθρωποι, φοράνε μάσκα και γαλάζια στολή, σεντόνι, κ.λπ. / ένας άνθρωπος, μηχανήματα, ένα μακρύ κομμάτι ξύλο κρεμασμένο, ένας πάγκος εργασίας, κ.λπ.) • Ερμηνευτικό – Περιγραφικό: Πού, νομίζετε, ότι είναι το μέρος; Τι είδους μέρος είναι; (π.χ. ιατρείο, χειρουργείο, δωμάτιο νοσοκομείου / βιοτεχνία, βιομηχανία, εργαστήριο, εργοστάσιο) • Συγκριτικό: Μοιάζει με τον τόπο που εργάζεται κάποιος γνωστός μας ή με κάποιον τόπο που έχουμε στην κοινότητα/στον δήμο 	<p>Ερωτηματολόγιο – Φωτογραφίες</p> <p>Συζήτηση στην ολομέλεια</p> <p>Φύλλο Εργασίας (σελ. 32)</p>
--	--	---

	<p>μας; Με ποιον τόπο μοιάζει;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αξιολογικό: Τι, νομίζετε, ότι κάνουν οι άνθρωποι; Με ποιον Τομέα Οικονομικής Δραστηριοτήτων ασχολούνται; (π.χ. φροντίζουν ή χειρουργούν έναν ασθενή, ασχολούνται με τον Τομέα της Υγείας / κατασκευάζουν ... , ασχολούνται με τον Τομέα των Κατασκευών) • Υποθετικό: Τι θα ακούγαμε αν ήμασταν εκεί; (π.χ. ψιθύρους / δυνατό θόρυβο, οχληρία) <p>Τα παιδιά λύνουν, ατομικά, το Φύλλο Εργασίας (σελ. 32), προκειμένου να δοθεί χρόνος στην/στον εκπαιδευτικό να περάσει από τα θρανία των παιδιών και να προσφέρει στήριξη σε παιδιά που το έχουν ανάγκη. Όσα παιδιά ολοκληρώνουν την εργασία τους, μπορούν να ετοιμάσουν αντίστοιχη εργασία στο τετράδιό τους. Δηλαδή, να ζωγραφίσουν κάποιον επαγγελματία στον χώρο της εργασίας του και να συντάξουν σχετικές προτάσεις.</p> <p>Ύστερα, τίθεται στην ολομέλεια το ερώτημα «Σε ποιους χώρους εργάζονται πολλοί άνθρωποι, που, όμως, οι ασχολίες τους διαφέρουν;». Τα παιδιά αναφέρουν χώρους της κοινότητας που έχουν υπόψη τους. Μετά, τα παιδιά καλούνται να εργαστούν, πρώτα, ατομικά, και, μετά, ομαδικά, για να καταγράψουν τα επαγγέλματα των ανθρώπων που εργάζονται στους χώρους αυτούς. Ακολουθούν ανακοινώσεις στην ολομέλεια.</p> <p><u>Σημείωση:</u> Ενδεικτικά, μπορούν να αναφερθούν οι πιο κάτω χώροι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΣΧΟΛΕΙΟ: διευθυντής/-ντρια, εκπαιδευτικοί, γραμματέας, καθαρίστριες, υπεύθυνος κυλικείου • ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ: δήμαρχος, γραφείς, καθαρίστριες, εργάτες, κ.λπ. <p>Με τον ίδιο τρόπο τίθεται και απαντάται το ερώτημα «Γνωρίζετε κάποιο επάγγελμα ή ασχολία, που οι άνθρωποι μπορεί να το/την ασκούν σε διαφορετικούς χώρους;».</p> <p><u>Σημείωση:</u> Ενδεικτικά, μπορούν να αναφερθούν τα πιο κάτω επαγγέλματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: σε δημοτικό σχολείο, σε λύκειο ή σε πανεπιστήμιο, σε φροντιστήριο • ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΑ: σε κατάστημα, σε κτήριο δημόσιας υπηρεσίας, σε τράπεζα, σε νοσοκομείο, σε σχολείο, σε οικία, κ.λπ. • ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ/ΓΡΑΦΕΑΣ: σε σχολείο, σε κατάστημα, σε τράπεζα, σε νοσοκομείο, κ.λπ. • ΟΔΗΓΟΣ: οδηγός ταξί, μεταφορέας εμπορευμάτων, οδηγός λεωφορείου, κ.λπ. <p>Κατά τη συζήτηση στην ολομέλεια τονίζεται ότι, κάθε οργανωμένος χώρος εργασίας στελεχώνεται από διάφορους επαγγελματίες και λειτουργεί με τη βοήθεια υποστηρικτικών υπηρεσιών.</p>	<p>Συζήτηση στην ολομέλεια – Ατομική και Ομαδική Εργασία – Τετράδιο – Συζήτηση στην ολομέλεια</p>
--	--	---

	<p>Τέλος, λύνουν τις εργασίες στα Φύλλα Εργασίας των σελίδων 33 και 34 ως εμπεδωτικές ή ως εργασίες αξιολόγησης.</p> <p>Εναλλακτικά, διαφοροποιημένη εργασία μπορεί να είναι η εξής: Τα παιδιά μπορούν να ζωγραφίσουν ή να χρησιμοποιήσουν φωτογραφίες με επαγγελματίες που εργάζονται στην κοινότητα ή στον δήμο τους και να ετοιμάσουν σχετικά κείμενα (παράγραφο ή προτάσεις ή φράσεις, ανάλογα με τις ικανότητες κάθε παιδιού), προκειμένου να περιγράψουν την ασχολία / το επάγγελμα, τον χώρο εργασίας, τη ζώνη χρήσης γης στην οποία ανήκει ο χώρος εργασίας, τον Τομέα Οικονομικών Δραστηριοτήτων στον οποίο εντάσσεται το επάγγελμα, κ.λπ.</p> <p>Επίσης, τα παιδιά μπορούν να εργαστούν ομαδικά, προκειμένου να κατηγοριοποιήσουν το πιο πάνω υλικό (φωτογραφίες, σχέδια) α) με επαγγέλματα που εντάσσονται στον ίδιο Τομέα Οικονομικών Δραστηριοτήτων ή β) με διαφορετικούς επαγγελματίες που εργάζονται στον ίδιο χώρο. Για την έντυπη παρουσίαση μπορούν να χρησιμοποιήσουν μεγάλου μεγέθους χαρτί (π.χ. χαρτί Τέχνης). Κατά την παρουσίαση στην ολομέλεια, κάθε παιδί θα παρουσιάσει πληροφορίες για μία φωτογραφία ή ένα σχέδιο.</p>	<p>Φύλλο Εργασίας (σελ. 33 – 34)</p> <p>Φωτογραφίες ή Ζωγράφισμα – Εργασία με διαφοροποίηση – Ατομική Εργασία – Ομαδική Εργασία</p>
<p>ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ: Στάδιο 5 – Αξιολογικές κρίσεις ως απαντήσεις στο γεωγραφικό ερώτημα</p>		
<p>11^ο-12^ο 40ΛΕΠΤΟ</p>	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p>ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ – ΙΕΡΑΡΧΙΑ</p> <p>Τα παιδιά καλούνται να μελετήσουν τις πληροφορίες (φωτοχάρτης, φωτογραφίες, σημειώσεις) και αναφέρουν τυχόν λανθασμένες χρήσεις του χώρου (εξαιρέσεις), που είχαν εντοπίσει κατά την επίσκεψη, αιτιολογώντας το γιατί. Δηλαδή, για παράδειγμα, να εντοπίσουν εάν υπάρχει ο,τιδήποτε στην οικιστική ζώνη της κοινότητας/του δήμου (ή στην περιοχή γύρω από το σχολείο), που να δημιουργεί προβλήματα στους κατοίκους ή στη λειτουργία του σχολείου.</p> <p>Εναλλακτικά, η/ο εκπαιδευτικός θέτει συγκεκριμένο πρόβλημα (π.χ. προβάλλοντας συγκεκριμένη φωτογραφία που είχε ληφθεί κατά την επίσκεψη) και τα παιδιά καλούνται να κρίνουν και να εκφέρουν τεκμηριωμένη άποψη, με βάση τις πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί κατά την πορεία διερεύνησης. Εργάζονται πρώτα, ατομικά και, μετά, ομαδικά, προκειμένου να κρίνουν γιατί φαίνεται να μην χρησιμοποιείται κατάλληλα ο χώρος. Κατά τις ανακοινώσεις στην ολομέλεια, δίνεται έμφαση στη χρήση του κατάλληλου λεξιλογίου. Για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είδαμε ένα μηχανουργείο δίπλα στα καταστήματα. Τα 	<p>Φωτογραφίες – Φωτοχάρτης – Ατομική και Ομαδική Εργασία</p>

καταστήματα ανήκουν στην εμπορική ζώνη.

Σημείωση:

Πιθανά προβλήματα είναι:

- *Δημιουργία θορύβου ή πρόκληση ρύπανσης (σκόνη, καυσαέρια, κ.ά.) από γειτονικά εργαστήρια/βιοτεχνίες/βιομηχανίες, που λανθασμένα βρίσκονται στην οικιστική ζώνη.*
- *Αυξημένη τροχαία κίνηση λόγω ύπαρξης εμπορικού δρόμου*
- *Επηρεασμός από τον ψεκασμό γειτονικών χωραφιών ή κίνδυνος από διέλευση γεωργικών οχημάτων της αγροτικής ζώνης, εάν αυτή γειτνιάζει με την οικιστική ζώνη*

Ακολουθως, ανάλογα με το πρόβλημα, τα παιδιά καλούνται να εισηγηθούν λύσεις, προκειμένου να απαμβλυνθεί το πρόβλημα. Η αναζήτηση λύσεων μπορεί να γίνει, πρώτα, ατομικά και, μετά, στις ομάδες ή/και με συζήτηση στην ολομέλεια. Για παράδειγμα:

- Το μηχανουργείο θα έπρεπε να βρίσκεται σε βιοτεχνική-βιομηχανική ζώνη, διότι είναι εργαστήριο επιδιόρθωσης αυτοκινήτων.
- Εισηγούμαστε να κλείσει εντελώς το μηχανουργείο.
- Νομίζουμε ότι είναι καλύτερα το μηχανουργείο να μετακινηθεί σε βιοτεχνική ζώνη.

Μετά τις εισηγήσεις, τα παιδιά καλούνται να αξιολογήσουν τις εισηγήσεις, να απορρίψουν εισηγήσεις που κρίνουν ως αναποτελεσματικές και να μελετήσουν άλλες, που είναι εφικτές, αλλά πρέπει να διερευνηθούν. Για παράδειγμα:

- Δεν είναι σωστό να κλείσει εντελώς το μηχανουργείο, διότι οι άνθρωποι που εργάζονται εκεί θα χάσουν τη δουλειά τους.
- Επειδή η κοινότητά μας δεν έχει βιοτεχνική ζώνη, θα πρέπει να εντοπίσουμε μια κοντινή βιοτεχνική ζώνη, στην οποία να μετακινηθεί το μηχανουργείο.
- Να βρούμε έναν τόπο, όπου μπορεί να δημιουργηθεί βιοτεχνική ζώνη.

Με βάση τις εφικτές εισηγήσεις, τα παιδιά εργάζονται, πρώτα, ατομικά και, μετά, ομαδικά, προκειμένου να καταγράψουν κριτήρια, τα οποία θα λάβουν υπόψη τους για τη λήψη απόφασης.

Σημειώσεις:

1. *Σχετικά με το πιο πάνω παράδειγμα θα πρέπει να μελετηθεί η δυνατότητα χωροθέτησης βιοτεχνικής-βιομηχανικής ζώνης για την κοινότητα ή της μεταφοράς του εργαστηρίου/της βιοτεχνικής μονάδας σε κοντινή βιοτεχνική-βιομηχανική περιοχή.*

Ατομική και Ομαδική Εργασία ή/και Συζήτηση στην ολομέλεια Τετράδιο

Συζήτηση στην ολομέλεια

Ατομική και Ομαδική Εργασία – Τετράδιο

2. Σε τέτοιο σενάριο, θα πρέπει να μελετηθούν τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για χωροθέτηση βιοτεχνικής/βιομηχανικής ζώνης. Τα παιδιά θα θέσουν κριτήρια με βάση
- α) τα όσα γνωρίζουν ήδη για τις βιοτεχνικές ζώνες, ή/και
  - β) μετά από επίσκεψη σε συγκεκριμένη ζώνη ή/και
  - γ) μέσω μελέτης αεροφωτογραφίας βιοτεχνικής ζώνης από το Google Earth.
3. Η/Ο εκπαιδευτικός θα εξασφαλίσει ότι τα παιδιά, κατά την εργασία τους έχουν υπόψη τους σαφή κριτήρια:
- Η θέση της νέας βιοτεχνικής ζώνης να βρίσκεται μέσα στα όρια της κοινότητας.
  - Να έχει εξασφαλιστεί άδεια από γειτονική κοινότητα, ώστε να μετακινηθεί το μηχανουργείο στη δική τους βιοτεχνική ζώνη.
  - Να υπάρχει οδικό δίκτυο οδικτύου για τις μεταφορές. Η βιοτεχνική ζώνη πρέπει να βρίσκεται δίπλα σε κύριο δρόμο ή αυτοκινητόδρομο.
  - Η βιοτεχνική ζώνη πρέπει να βρίσκεται σε απόσταση από οικιστική ή τουριστική ζώνη.
  - Η δημιουργία υποδομής (παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και νερού, ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι, χώροι στάθμευσης φορτηγών αυτοκινήτων, κ.λπ.) είναι απαραίτητη, για τη λειτουργία των βιοτεχνικών μονάδων.
  - Η μετάβαση του εργατικού δυναμικού από τον τόπο διαμονής του προς τον χώρο εργασίας του να γίνεται με ευκολία.

Ύστερα, τα παιδιά καλούνται να παρουσιάσουν τα κριτήριά τους στην ολομέλεια.

Με βάση τα συμφωνηθέντα κριτήρια, τα παιδιά θα εργαστούν για εξεύρεση συγκεκριμένης λύσης, με βάση την αεροφωτογραφία της κοινότητας ή τον φωτοχάρτη που έχουν κατασκευάσει. Δηλαδή, στο πιο πάνω παράδειγμα, θα εντοπίσουν συγκεκριμένη θέση στην αεροφωτογραφία ή στον χάρτη, στην οποία θα μπορούσε να γίνει η χωροθέτηση βιοτεχνικής ζώνης και θα τεκμηριώσουν την εισήγησή τους με βάση τα κριτήρια που τέθηκαν.

Για παράδειγμα:

- Βρίσκεται εντός των ορίων της κοινότητας.
- Είναι δίπλα στον κύριο δρόμο της κοινότητας.
- Βρίσκεται έξω από την οικιστική ζώνη, αλλά όχι πολύ μακριά από τα σπίτια των κατοίκων που εργάζονται στο μηχανουργείο.
- Οι κάτοικοι της κοινότητας θα μπορούν να εργάζονται στη βιοτεχνική ζώνη, διότι είναι κοντά στο σπίτι τους και θα μπορούν να μεταβαίνουν εύκολα στον χώρο εργασίας τους.

Παρουσίαση στην ολομέλεια

Αεροφωτογραφία ή Φωτοχάρτης – Παρουσίαση στην ολομέλεια

Τετράδιο

	<p>Η τεκμηρίωση της επιλογής μπορεί να γίνει γραπτώς στο τετράδιο, αποτελώντας τρόπο αξιολόγησης της δεξιότητας των παιδιών να τεκμηριώνουν την αξιολογική τους κρίση. Μπορεί να πάρει διάφορες μορφές, ανάλογα με τις δυνατότητες και τα ενδιαφέροντα κάθε παιδιού:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σύνταξη σύντομου κειμένου ή προτάσεων ή απλών φράσεων • Σχέδιο ή φωτογραφία, με χρήση του λέξεων ή φράσεων • Δημιουργία λεζάντας με χρήση του λεξιλογίου • Συνδυασμός των πιο πάνω (π.χ. σχέδιο και κείμενο) 	
	<p><u><i>Δραστηριότητα Επέκτασης ή Εναλλακτική Δραστηριότητα:</i></u> <i>Σε περίπτωση που υπάρχει περιθώριο επέκτασης της ενότητας, μπορούν να διερευνηθούν ερωτήματα όπως:</i></p> <p><i>α) «Μήπως η λειτουργία του σχολείου μας προκαλεί προβλήματα στους κατοίκους της περιοχής γύρω από αυτό ή σε εργαζόμενους που εργάζονται εδώ;»</i></p> <p><i>β) «Μήπως οι κάτοικοι ή/και οι εργαζόμενοι στην κοινότητάς μας αντιμετωπίζουν προβλήματα από τη λειτουργία του σχολείου ή από άλλες χρήσεις της γης που γειτνιάζουν (π.χ.</i></p> <p><i>Στο πλαίσιο διερεύνησης τέτοιων θεμάτων, για εύρεση και ανάλυση πληροφοριών θα μπορούσε να διευθετηθεί α) συνέντευξη με κάτοικο ή εργαζόμενο της περιοχής του σχολείου ή/και β) αποστολή απλών ερωτηματολογίων σε κατοίκους ή εργαζομένους της περιοχής, για να διαγνωστούν τυχόν προβλήματα και να αναζητηθούν λύσεις.</i></p> <p><i>Ενδεικτικές ερωτήσεις για το πιο πάνω σενάριο:</i></p> <p><i>-Τι ακούτε, όταν λειτουργεί το σχολείο; Τι ακούτε, όταν δεν λειτουργεί το σχολείο;</i></p> <p><i>-Υπάρχει κάτι που σας ενοχλεί ιδιαίτερα από τη λειτουργία του σχολείου / της ..... ζώνης του δήμου/της κοινότητας; (π.χ. η τροχαία κίνηση, οι φωνές παιδιών, ο ήχος του κουδουνιού, κ.λπ.)</i></p> <p><i>-Υπάρχουν στιγμές της μέρας που αυξάνεται η κίνηση στους δρόμους; Τι δυσκολίες σας δημιουργεί;</i></p> <p><i>-Υπάρχει κάτι καλό που προκύπτει από τη γειτνίαση του σχολείου / της ..... ζώνης με την περιοχή σας;</i></p>	